

Factsheet 8a: Natuurbeheer, successie tegengaan (voorkomen van verzuring)

Korte beschrijving techniek

Bij deze maatregel is het de bedoeling om de vegetatie zich niet te laten ontwikkelen tot een climaxvegetatie (bos). Bosbodems, zeker wanneer het naaldbomen betreft, hebben over het algemeen een lagere bodem-pH dan bijvoorbeeld graslanden. Deze lage pH kan voor mobilisatie van bijvoorbeeld zware metalen in de bodem zorgen. De ontwikkeling tot climaxvegetatie voorkomen kan variëren van het handmatig rooien van opschot van bomen en struiken tot het inzetten van grote grazers tot het machinaal maaien van een locatie.

Toepasbaarheid in verschillende situaties

- Beoogd bodemgebruik en bodemtype en –eigenschappen

Dit is een optie voor vrijwel alle bodemgebruiken op landbouw na, maar zal vooral geschikt zijn voor natuur, groen met natuurwaarden en ander groen. Bij natuur wordt in Nederland vaak gestreefd naar een bepaald natuur(doel)type. Beheer is hier op afgestemd en is in veel gevallen al gericht op het in stand houden van een specifiek vegetatietype, waarbij successie wordt tegengegaan. Voor gebieden waar al een climaxvegetatie aanwezig is, is het geen geschikte optie. Het aanpassen van het vegetatietype (factsheet 6A) is dan aan te bevelen. Wat betreft bodemtype kan het op alle locaties toegepast worden, maar voor locaties waar de bodem-pH hoog is (m.n. kleibodems) is, is de maatregel het meest effectief.

- Type verontreiniging

De maatregel is van toepassing op verontreinigingen met zware metalen. Dit is de groep waarbij de beschikbaarheid het sterkst toeneemt bij een daling van de pH.

- Omvang van verontreiniging

Het is een maatregel die het best werkt voor (middel)grote oppervlakten. Wanneer oppervlakten te klein zijn, is de verhouding tussen inspanning en effectiviteit ongunstiger dan bij (middel)grote verontreinigde oppervlakten. Dit geldt niet wanneer dit wordt meegenomen in reguliere beheersmaatregelen op een locatie.

Neveneffecten en bijbehorende risico's

De maatregel kan vragen om de inzet van zwaar materieel. Hierbij dient rekening gehouden te worden bereikbaarheid en veiligheidsmaatregelen. Het inzetten van vrijwilligers bij het handmatig verwijderen van opschot of het inzetten van grote grazers kan bijdragen aan de beleving van een gebied.

Tijdschaal en schaal ruimtelijke impact maatregel

Het vegetatietype zal gelijk blijven: daarmee is de impact van de maatregel op het ecosysteem en de ecosystemendiensten minimaal. Het beheer dat noodzakelijk is om de successie tegen te gaan kan voor een tijdelijke verstoring zorgen. Met gevoelige perioden (bijvoorbeeld broedseizoen) dient in het beheer rekening gehouden te worden. Bij de inzet van grote grazers dient rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van bodembroedende vogels.

Nazorg, monitoring en instandhouding

Beheer dient zich te richten op het tegengaan van successie. In veel natuurgebieden – vooral veen(weide)gebieden – is dit al het gebruikelijke beheer. Het is zinvol om te monitoren hoe de pH van de bodem zich ontwikkelt, omdat dit van invloed is op de beschikbaarheid van zware metalen in de bodem.

Duurzaamheid ingreep

De ingreep zorgt voor een reductie van de risico's, maar neemt de verontreiniging niet weg. Natuurwaarden en bodemprocessen zullen gelijk blijven.